Kulturutskottets betänkande 1986/87:17

om anslag till film och kulturtidskrifter, m. m. (prop. 1986/87:100 bil. 10 delvis)

KrU
1986/87:17

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande

dels förslag m. m. i proposition 1986/87:100 bil. 10 (utbildningsdepartementet) som under huvudavsnittet G. Massmedier m. m. lagts fram under följande rubriker, nämligen

Film m. m. (anslag G 1—G 5),
Dagspress och tidskrifter (anslag G 9),
Litteratur (anslag G 12—G 19),

dels motioner med anknytning till de angivna delarna av propositionen.

Utskottet har inhämtat yttranden från konstitutionsutskottet (KU 1986/87:11 y) och från statens kulturråd över motioner om stöd till kultur- och organisationstidskrifter. Yttrandena fogas som *bilaga 1 och 2* till betänkandet.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i budgetpropositionen då det gäller medelsanvisning till statens biografbyrå, filmstöd, stöd till fonogram och musikalier, arkivet för ljud och bild, stöd till kulturtidskrifter, litteraturstöd, kreditgarantier till bokförlag, stöd till bokhandel, talboks- och punktskriftsbiblioteket samt Svenska språknämnden.

Beträffande talboks- och punktskriftsbiblioteket (TPB) föreslår utskottet att TPB skall få bemyndigande att träffa avtal med ett eller flera företag angående utnyttjande av TPB:s masterbandsarkiv m. m.

Utskottets ställningstagande innebär att motionsförslagen avstyrks.

Reservationer har avgetts av moderata samlingspartiets ledamöter beträffande fördelningen av bidrag till visningsfrämjande åtgärder, utgivning av vissa fonogram och Litteraturfrämjandets utgivning av vuxenböcker. Folkpartiets ledamöter har reserverat sig för en höjning av anslaget till kulturtidskrifter så att organisationstidskrifter kan få ett ökat stöd.

Centerpartiets ledamöter föreslår dels en höjning av anslaget till kulturtidskrifter så att organisationstidskrifter kan få ett ökat stöd, dels att särskilda medel skall beräknas för barn- och ungdomsorganisationernas läsfrämjande åtgärder.

Vänsterpartiet kommunisternas ledamot har reserverat sig till förmån för införande av ett särskilt stöd till vissa organisationstidskrifter och för utgivning av kulturtidskrifter som taltidningar. Vidare föreslår vänsterpartiet kommunisterna en höjning av TPB:s anslag.

I en gemensam reservation föreslår moderata samlingspartiets, folkpartiets och centerpartiets ledamöter en höjning av TPB:s anslag för utgivande av den nya psalmboken i punktskrift.

Särskilt yttrande har anmälts av centerpartiet om distribution av kvalitetsvideogram.

ÅTTONDE HUVUDTITELN

Film m. m.

1. Statens biografbyrå

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 1 (s. 429—431) och hemställer

1. att riksdagen godkänner den i proposition 1986/87:100 förordade ändringen i grunderna för fraktstöd för film,
2. att riksdagen till *Statens biografbyrå* för budgetåret 1987/88 anvisar ett förslagsanslag av 4 275 000 kr.

2. Filmstöd

Regeringen har under punkt G 2 (s. 431—435) föreslagit riksdagen att till Filmstöd för budgetåret 1987/88 anvisa ett reservationsanslag av 37 804 000 kr.

Motion

I motion 1986/87:Kr265 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

17. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts angående fördelning av bidrag för visningsfrämjande åtgärder under anslaget Filmstöd.

Utskottet

Förslaget i propositionen innebär att anslaget höjs med 1,6 milj. kr. till totalt 37,8 milj. kr. Föredraganden redovisar att Filminstitutets intäkter från biografavgifterna minskat med 2,7 % i fasta priser. Intäkterna från videoavgifterna för budgetåret 1985/86 ökade däremot med ca 26 % i fasta priser jämfört med året innan. Från anslaget lämnas bidrag för att stärka filmvisning på biograf gentemot andra visningsformer. Sålunda beräknas en medelsökning av 300 000 kr. för att trygga en kontinuerlig verksamhet med spridning av premiärfilmer i 35 mm och 16 mm kopior till ett stort antal platser, s. k. parallelldistribution.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

I likhet med föregående år bör enligt propositionen som villkor för statsbidrag till Filminstitutet för visningsfrämjande åtgärder gälla att bidragen

till Folkets Husföreningarnas riksorganisation för Bio Kontrast-verksamheten samt till Sveriges Förenade Filmstudios inte skall understiga vissa belopp. För budgetåret 1987/88 bör sålunda bidragen inte understiga 1 240 000 kr. resp. 870 000 kr. Motionärerna i motion Kr265 (m) menar att det är olämpligt med en sådan specialdestinering av bidrag. Filminstitutet bör anses ha kompetens att efter eget skön fördela bidragen.

Riksdagen beslöt våren 1982 efter förslag i proposition 1981/82:111 (prop. 1981/82:111, KrU 1981/82:30, rskr. 1981/82:360) att Filminstitutet skulle överta statens verksamhet med visningsfrämjande åtgärder, bl. a. det bidrag som tidigare utgått till Folkets Husföreningarnas riksorganisation. I propositionen framhölls att verksamheten inom Sveriges Förenade Filmstudios och Bio Kontrast-verksamheten inom Folkets Husföreningarna hade nått en sådan stadga att dessa föreningar borde vara tillförsäkrade fortsatt stöd av viss omfattning.

I samband med behandlingen av förslagen i propositionen avstyrkte utskottet ett motionsyrkande med i huvudsak samma syfte som det här aktuella och anslöt sig till det i propositionen angivna systemet för fördelning av bidrag. Detta system har sedan dess tillämpats. Utskottet finner inte skäl att — såsom motionärerna anser — föreslå att det skall överlåtas på Filminstitutet att helt svara för fördelningen av det statliga bidraget till de två organisationerna.

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen till *Filmstöd* för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 37 804 000 kr.,

2. beträffande *fördelning av bidrag för visningsfrämjande åtgärder*

att riksdagen avslår motion 1986/87:Kr265 yrkande 17.

3. Stöd till fonogram och musikalier

Regeringen har under punkt G 3 (s. 435—449) föreslagit riksdagen att

1. godkänna de i propositionen förordade ändringarna i grunderna för stödet till fonogramproduktion,

2. bemyndiga regeringen att i ett avtal med Musikaliska akademien om utgivning av en musikhistorisk fonogramantologi ikläda staten ekonomiska förpliktelser i enlighet med vad som anförts i propositionen,

3. bemyndiga regeringen att i ett avtal med det enskilda organ som skall handha Rikskonserters distribution av fonogram, ikläda staten ekonomiska förpliktelser i enlighet med vad som anförts i propositionen,

4. till Stöd till fonogram och musikalier för budgetåret 1987/88 anvisa ett reservationsanslag av 8 471 000 kr.

Motion

I motion 1986/87:Kr265 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

7. att riksdagen till Stöd till fonogram och musikalier för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 10 171 000 kr.

I propositionen lägger kulturministern fram förslag som rör hela området fonogram och musikalier. Förslagen bygger på den översyn och utvärdering av de statliga stödinsatserna på fonogramområdet som utförts av kulturrådet och av Centrala musikkommittén – Cemus.

I fråga om *fonogramproduktionen* innebär förslagen en klarare ansvarsfördelning mellan kulturrådet, Musikaliska akademien och den nya organisationen Svenska rikskonserter. Svenska rikskonserter skall inrikta sin fonogramproduktion på utgivning av dels ny svensk musik som är orepresenterad eller ofullständigt representerad på fonogram, dels svenska artister vars konstnärskap inte kan anses vara tillräckligt dokumenterat på fonogram. I sin utgivning bör Svenska rikskonserter inom det angivna området sträva efter att komplettera den musik som ges ut av andra programproducenter. Kulturministern framhåller att Svenska rikskonserter är oförhindrad att ägna sig åt andra slags produktioner om kostnaderna kan täckas på kommersiell grund eller med bidrag från andra uppdragsgivare.

Musikaliska akademien har ansvaret för innehåll och organisation av fonogramantologin Musica Sveciæ. Kostnadsansvaret har delats mellan akademin och Rikskonserter. Enligt kulturministern bör Musikaliska akademien i fortsättningen ensam ha ansvaret gentemot staten för utgivningen. Vidare bör den statligt finansierade utgivningen omfatta totalt 100 fonogram med en utgivningstid av tio år. Statens bidrag bör täcka den förordade utgivningsnivån. Statens och Musikaliska akademiens åtaganden i frågor om antologin föreslås närmare preciseras i ett avtal för hela projekttiden.

Kulturrådet skall enligt propositionen få ansvar för utvecklingen av det statliga fonogramstödet i dess helhet. Rådet bör även inom givna ramar kunna ompröva inriktningen och formerna för stödverksamheten och lämna förslag om erforderliga förändringar i de av statsmakterna angivna riktlinjerna.

Kulturministern framhåller att produktionsstödet även i fortsättningen bör kunna ges till svenska eller i Sverige verksamma fonogramproducenter och ha en allmän inriktning på fonogram med svensk musik och svenska artister eller artister som är bosatta i Sverige. Det allmänna produktionsstödet bör liksom hittills fördelas med hänsyn till det totala utbudet av svenska fonogram på marknaden samt i första hand ges till professionella fonogramproducenter.

Vidare uttalar kulturministern att kulturrådet bör ägna särskild uppmärksamhet åt sådana områden inom Rikskonserters hittillsvarande utgivning som i fortsättningen inte blir tillgodosedda med statliga medel. Han framhåller särskilt att en större del av stödmedlen än hittills bör avsättas för utgivning av barnfonogram.

I detta sammanhang vill utskottet peka på ytterligare ett område som förtjänar att uppmärksammas, nämligen utgivning på fonogram av svensk folkmusik. Rikskonserter har i visst samarbete med Svenskt visarkiv gett ut ett antal fonogram med ursprunglig, traderad svensk folkmusik.

Den verksamhet med *distribution av kvalitetsfonogram* som nuvarande Rikskonserter handhaft föreslås få ett statligt ekonomiskt stöd av engångskaraktär under en treårsperiod. En förutsättning för detta stöd är att denna verksamhet utvecklas till ett mer fristående organ öppet för övriga fonogramproducenter. I propositionen begärs riksdagens bemyndigande att träffa avtal med det enskilda organ som skall handha distributionen om villkoren för ett sådant stöd. Utskottet tillstyrker att regeringen får bemyndigande att i avtal ikläda staten ekonomiska förpliktelser under angivna förutsättningar.

Utskottet tillstyrker vidare de i det föregående redovisade förslagen i propositionen om ändringar i grunderna för stödet till fonogramproduktion samt ett bemyndigande om avtal med Musikaliska akademien.

Enligt föredraganden är det angeläget att den nya svenska musiken kan bli tillgänglig i form av notutgåvor. Det statliga bidraget till STIM/Svensk musik för notutgivning föreslås därför ökat med 724 000 kr. för nästa budgetår. Totalt föreslås i propositionen ett anslag av 8,4 milj. kr. för budgetåret 1987/88 för stöd till fonogram och musikalier.

Enligt motion Kr265 (m) bör anslaget öka med 1,7 milj. kr. till ca 10 milj. kr. Syftet med förslaget är att stödja utgivning av fonogram som tillgodoser en smal och begränsad marknad. Förslaget är kopplat till ett yrkande i samma motion om att det statliga stödet till Rikskonserters fonogramutgivning skall upphöra. Detta förslag avstyrks i utskottets betänkande KrU 1986/87:14.

Av den redovisning som utskottet lämnat i det föregående framgår att Svenska rikskonserters utgivning till stor del kommer att inriktas på sådana fonogram som motionärerna vill värna om. Utskottet avstyrker motion Kr265 i här aktuell del (yrkande 7) och tillstyrker alltså regeringens förslag till medelsanvisning.

Utskottet hemställer

1. beträffande *ändringar i grunderna för stödet till fonogramproduktion*

att riksdagen godkänner vad som förordats i proposition 1986/87:100,

2. beträffande *avtal med Musikaliska akademien*

att riksdagen bemyndigar regeringen att i ett avtal med Musikaliska akademien om utgivning av en musikhistorisk fonogramantologi ikläda staten ekonomiska förpliktelser i enlighet med vad som anförts i proposition 1986/87:100,

3. beträffande *distribution av fonogram*

att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:100 bemyndigar regeringen att i enlighet med vad utskottet anfört i avtal ikläda staten ekonomiska förpliktelser,

4. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med bifall till proposition 1986/87:100 och med avslag på motion 1986/87:Kr265 yrkande 7 till *Stöd till fonogram och musikalier* för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 8 471 000 kr.

4. Arkivet för ljud och bild: Förvaltningskostnader. Arkivet för ljud och bild: Insamlingsverksamhet m. m.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna G 4 och G 5 (s. 449—452) och hemställer

1. att riksdagen till *Arkivet för ljud och bild: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1987/88 anvisar ett förslagsanslag av 8 780 000 kr.,
2. att riksdagen till *Arkivet för ljud och bild: Insamlingsverksamhet m. m.* för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 392 000 kr.

Dagspress och tidskrifter

5. Stöd till kulturtidskrifter

Regeringen har under punkt G 9 (s. 460—467) föreslagit riksdagen att

1. godkänna den i propositionen förordade försöksverksamheten,
2. godkänna den i propositionen förordade ändringen i grunderna för statsbidraget till kulturtidskrifter,
3. till Stöd till kulturtidskrifter för budgetåret 1987/88 anvisa ett reservationsanslag av 18 000 000 kr.

Motioner

I motion 1986/87:Kr209 av Bo Hammar m. fl. (vpk) yrkas

1. att riksdagen beslutar att under anslaget Stöd till kulturtidskrifter anvisa 20 000 000 kr. utöver regeringens förslag för stöd till ideella organisationstidskrifter,
2. att riksdagen hos regeringen begär att regler utarbetas för fördelningen av dessa medel i enlighet med vad som anförts i motionen.

I motion 1986/87:Kr244 av Börje Stensson (fp) och Margareta Andrén (fp) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bidragsgivning till trossamfundens och nykterhetsrörelsens tidskrifter.

I motion 1986/87:Kr247 av Alexander Chrisopoulos (vpk) yrkas att riksdagen under anslaget Stöd till kulturtidskrifter upptar 100 000 kr. utöver regeringens förslag avseende försöksverksamhet med utgivning av kulturtidskrifter som taltidningar.

I motion 1986/87:Kr261 av Margareta Persson (s) och Maj Britt Theorin (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att inom ramen för anslaget Stöd till kulturtidskrifter en försöksverksamhet med utgivning av kulturtidskrifter som taltidningar startas.

I motion 1986/87:Kr289 av Alf Svensson (c) yrkas

1. att riksdagen beslutar att införa stöd till tidskrifter för ideella organisationer,
2. att riksdagen beslutar anslå 20 000 000 kr. som förslagsanslag till Stöd till tidskrifter för ideella organisationer.

I motion 1986/87:Kr290 av Karl Boo (c) yrkas att riksdagen till Stöd till kultur- och organisationstidskrifter anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 10 000 000 kr. förhöjt reservationsanslag av 28 000 000 kr.

I motion 1986/87:Kr291 av Ingvar Björk (s) och Börje Nilsson (s) yrkas att riksdagen uttalar att stödet till handikapporganisationernas tidskrifter på nytt prövas av kulturrådet.

I motion 1986/87:Kr292 av Gunhild Bolander (c) och Karin Israelsson (c) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att ett särskilt tidningsstöd på 2 milj. kr. till handikapp- och nykterhetsrörelsen anvisas.

I motion 1986/87:Kr293 av Margareta Andrén (fp) och Ulla Orring (fp) yrkas att riksdagen hos regeringen begär att inom ramen för anslaget för stöd till kulturtidskrifter 100 000 kr. avsätts för försöksverksamhet med utgivning av kulturtidskrifter som taltidningar.

I motion 1986/87:Kr294 av Marianne Karlsson (c) och Kersti Johansson (c) yrkas att riksdagen beslutar om återinförande av presstöd för organisationstidskrifter i enlighet med vad som anförts i motionen.

I motion 1986/87:Kr298 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga,

6. att riksdagen till Stöd till kulturtidskrifter för budgetåret 1987/88 anvisar 2 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

I motion 1986/87:Kr307 av Elisabeth Fleetwood (m) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts beträffande ökad satsning på kulturtidskrifter för synskadade.

Utskottet

I propositionen föreslås en treårig försöksverksamhet med stöd till marknadsföring och distribution av kulturtidskrifter samt till utbildning och rådgivning avseende ekonomi, juridik, administration , teknik m. m. De i propositionen lämnade riktlinjerna för denna försöksverksamhet bygger i huvudsak på förslag från kulturrådet. Vidare föreslås en förbättring för tidskrifter som inte tidigare erhållit stöd genom att bidrag fortsättningsvis bör kunna utgå om tidskrifterna under de två närmast föregående redovisningsåren kommit ut med minst fyra nummer. Hittills har gällt att en tidskrift måste ha kommit ut med minst fyra nummer under det närmast föregående redovisningsåret.

Kulturministern redovisar att kulturrådet har fått i uppdrag att i samarbete med posten och med företrädare för berörda branscher söka finna lösningar på de problem som portoavgifterna medför för bokförlag, bokhandlare och utgivare av kulturtidskrifter. Enligt vad utskottet inhämtat har de överläggningar som förts härom nyligen lett till en överenskommelse om vissa portorabatter.

Riksdagen beslöt våren 1986 på förslag av konstitutionsutskottet (KU 1985/86:16) att det särskilda stödet till organisationstidskrifter skulle avvecklas. I enlighet med förslag i 1986 års budgetproposition beslöt riksda-

gen att anslaget till kulturtidskrifter skulle höjas med 7 milj. kr. till totalt 17,5 milj. kr. för budgetåret 1986/87 (KrU 1985/86:20 p. 5). Höjningen av stödet till kulturtidskrifter motiverades bl. a. med att det härigenom skulle finnas utrymme för att ge stöd även till vissa organisationstidskrifter. I samband med behandlingen av regeringens förslag uttalade utskottet att barn- och ungdomstidskrifter särskilt borde beaktas vid bidragsgivningen.

I åtta motioner föreslås att organisationstidskrifter — i första hand de som ges ut av ideella organisationer — skall få stöd.

Förslagen i motionerna Kr209 (vpk), Kr289 av Alf Svensson (c) och Kr294 (c) syftar till att organisationstidskriftsstödet skall återinföras. I motionerna Kr244 (fp), Kr290 (c), Kr291 (s) och Kr292 (c) påtalas särskilt behovet av stöd till trossamfundens, nykterhetsrörelsens och handikapporganisationernas tidskrifter. Enligt motionerna Kr209 och Kr289 bör anslaget höjas med 20 milj. kr. En anslagshöjning med 10 milj. kr. föreslås i motion Kr290 och med 2 milj. kr. i motionerna Kr292 och Kr298 (fp).

I sitt yttrande över motionerna påpekar kulturrådet att fördelningen av bidragen under innevarande budgetår utgår från statsmakternas ställningstagande under våren 1986. Mot bakgrund av kulturutskottets uttalande att stödet till de fria kulturtidskrifterna genom anslagshöjningen borde förbättras beslöt kulturrådet om nya föreskrifter för stöd till kulturtidskrifter där bl. a. fastslås att bidraget i första hand skall sörja för de fria kulturtidskrifterna, men kan utgå till tidskrifter som med huvuddelen av sin upplaga och sitt innehåll vänder sig till en allmän publik. Kulturrådet anför att rådet har markerat att riksdagspartiernas och deras ungdomsorganisationers idétidskrifter generellt skall beviljas stöd.

Kulturrådet redovisar att 227 ansökningar från organisationstidskrifter har inkommit. Hittills har kulturrådet under budgetåret beviljat stöd till 54 organisationstidskrifter med sammanlagt 2 215 000 kr.

Av dessa utges fem av studieförbunden, medan nio hör till den kategori, som enligt presstödsnämndens definition är tidskrifter som väsentligen framstår som organ för organisation med huvudsakligt syfte att verka för politiskt ändamål eller har idémässig anknytning till politisk organisation, dvs. idétidskrifter. Sju av tidskrifterna är sådana som har till syfte att verka för religiöst ändamål. Fyra hör till gruppen solidaritetstidskrifter och tre har som huvudsakligt syfte att företräda handikappade eller arbetshindrade.

Tolv av de beviljade ansökningarna har gått till barn- och ungdomstidskrifter medan resterande bidrag hör till gruppen "övriga", dvs. ges ut av kulturella organisationer, miljövårdsorganisationer etc. Det bör understrykas, anför kulturrådet, att definitioner och gränsdragningar av tidskrifter mellan tidskriftskategorier ibland är svåra att göra. Vissa tidskrifter kan innehållsligt höra till olika kategorier.

Vidare anför kulturrådet bl. a. följande:

Merparterna av organisationstidskrifterna skiljer sig till funktion och innehåll från kulturtidskrifterna. Den största och viktigaste läsargruppen är som regel de egna medlemmarna. Innehållet präglas av organisationens arbete, av vilka frågor som är prioriterade eller på annat sätt mest aktuella, och en del av materialet har framför allt internt intresse. De utgivande organisationerna har som regel statligt organisationsstöd som tillsammans med med-

lemsavgifterna utgör grunden för ekonomin. Tidskrifterna är som regel momsbefriade. Vid en bedömning av generellt stöd till organisationstidskrifter behöver således andra kriterier och bedömningsgrunder tillämpas än för kulturtidskriftsstödet. Skulle ett organisationstidskriftsstöd återinföras, i större eller mindre omfattning, bör det därför handläggas och beslutas skilt från kulturtidskriftsstödet.

Kulturrådet instämmer i kraven på en generell höjning av stödet till kulturtidskrifter. Rådet framhåller att kulturtidskrifternas situation är ekonomiskt fortfarande mycket utsatt och deras möjligheter till överlevnad utan statligt stöd begränsade.

Avslutningsvis framhåller kulturrådet att de marknadsföringstekniska åtgärder som planeras också, enligt kulturrådets beslut, kan inbegripa tidskrifter som av formella skäl inte får produktionsstöd. Organisationstidskrifter som inte får sådant stöd kan således få visst stöd genom att bli delaktiga av generella marknadsföringstekniska åtgärder.

Konstitutionsutskottet som också yttrat sig över motionerna erinrar om att utskottet förra året godtog att det särskilda organisationstidskriftsstödet avskaffades. Konstitutionsutskottet anför vidare att det inte framkommit någonting som skulle motivera att denna särskilda stödform återinförs och föreslår därför att kulturutskottet skall avstyrka motionerna Kr209, Kr289 och Kr294. Kulturutskottet gör samma bedömning som konstitutionsutskottet och avstyrker alltså motionerna Kr209 yrkande 2, Kr289 yrkande 1, och Kr294. Även motionerna Kr244 och Kr291 avstyrks.

I fråga om en höjning av anslaget har konstitutionsutskottet från de synpunkter som detta utskott har att företräda inga krav på att ytterligare medel skall tillföras kulturtidskriftsanslaget. Kulturutskottet har i det föregående tagit ställning till förslag i propositionen som syftar till att stärka kulturtidskrifternas ställning. Utskottet anser sig med hänsyn till budgetsituationen inte böra föreslå en höjning av anslaget utöver regeringens förslag. Utskottet avstyrker alltså motionerna Kr209 yrkande 1, Kr289 yrkande 2, Kr290, Kr292 och Kr298 yrkande 6.

Förslagen i motionerna Kr247 (vpk), Kr261 (s), Kr293 (fp) och Kr307 (m) syftar till att en försöksverksamhet med utgivning av kulturtidskrifter som taltidningar skall inledas. I motion Kr247 föreslås en höjning av anslaget med 100 000 kr. utöver regeringens förslag för att möjliggöra en sådan försöksverksamhet. Enligt motion Kr293 bör inom ramen för kulturtidskriftsstödet 100 000 kr. beräknas för samma ändamål.

Kulturrådet påpekar i sitt yttrande över motionerna att rådet planerar att inleda en försöksverksamhet inom ramen för den i det föregående redovisade treåriga försöksverksamheten med marknadsföring och distribution m. m. av kulturtidskrifter. Vidare kommer taltidningskommittén att avge sitt slutbetänkande i maj—juni 1987. Detta material kan förväntas ge ett omfattande underlag för ställningstaganden kring taltidningsproblematiken. Det är enligt utskottets mening angeläget att samhället genom olika åtgärder gör det möjligt för de synskadade att följa kulturdebatten. Utskottet noterar med tillfredsställelse kulturrådets planer och konstaterar att de ligger väl i linje med motionsförslagen. Dessa är alltså i huvudsak tillgodosedda. Motionsyrkandena erfordrar därför inte någon åtgärd av riksdagen.

1. beträffande *försöksverksamhet*
att riksdagen godkänner vad som förordats i proposition 1986/87:100,

2. beträffande *ändring i grunderna för statsbidraget till kulturtidskrifter*
att riksdagen godkänner vad som förordats i proposition 1986/87:100,

3. beträffande *stöd till vissa organisationstidskrifter*
att riksdagen avslår motionerna 1986/87:Kr209, 1986/87:Kr244, 1986/87:Kr289, 1986/87:Kr291 och 1986/87:Kr294,

4. beträffande *utgivning av kulturtidskrifter som taltidningar*
att riksdagen avslår motionerna 1986/87:Kr247 i motsvarande del, 1986/87:Kr261, 1986/87:Kr293 och 1986/87:Kr307,

5. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen med bifall till proposition 1986/87:100 och med avslag på motionerna 1986/87:Kr247 i motsvarande del, 1986/87:Kr290, 1986/87:Kr292 och 1986/87:Kr298 yrkande 6 till *Stöd till kulturtidskrifter* för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 18 000 000 kr.

Litteratur

6. Litteraturstöd

Regeringen har under punkt G 12 (s. 470—472) föreslagit riksdagen att till Litteraturstöd för budgetåret 1987/88 anvisa ett reservationsanslag av 36 981 000 kr.

Motioner

I motion 1986/87:Kr236 av Olof Johansson m. fl. (c) yrkas, såvitt nu är i fråga

6. att riksdagen till Litteraturstöd anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 500 000 kr. förhöjt anslag på 37 481 000 kr.,

7. att riksdagen hos regeringen begär utredning och förslag rörande åtgärder i syfte att etablera förmedling av kvalitetsvideo.

I motion 1986/87:Kr265 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

18. att riksdagen till Litteraturstöd för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 33 981 000 kr.

Utskottet

Stiftelsen Litteraturfrämjandet får från anslaget stöd för utgivning av En bok för alla samt för läsfrämjande åtgärder för barn och ungdom. För dessa

verksamheter beräknas ca 6 milj. kr. I motion Kr265 (m) föreslås att anslaget skall minskas med 3 milj. kr. Motionärerna anser att det inte finns skäl att stödja en utgivning av vuxenböcker, eftersom det numera finns ett rikt utbud av prisbillig icke statssubventionerad kvalitetslitteratur. De motsätter sig däremot inte utgivning av En bok för allas barn- och ungdomsböcker.

Utskottet har vid flera tillfällen tidigare i av riksdagen godkända betänkanden avstyrkt liknande förslag (senast i KrU 1985/86:20 p. 6). Utskottet har därvid uttalat att Litteraturfrämjandets utgivning av vuxenlitteratur bör fortsätta med hänsyn till det nära sambandet mellan bokdistribution och lässtimulerande insatser som är utmärkande för En bok för alla-verksamheten och till att det i detta sammanhang behövs kvalitetsböcker till lågt pris. Utskottet finner inte anledning att ändra sin inställning och avstyrker alltså motion Kr265 i här aktuell del (yrkande 18).

I motion Kr236 (c) yrkas att riksdagen skall anslå 500 000 kr. utöver regeringens förslag till Litteraturfrämjandet för att utveckla arbetet med bokspridning och läsfrämjande åtgärder genom folkrörelserna.

Vid behandlingen våren 1986 av ett förslag med samma syfte hänvisade utskottet till att Litteraturfrämjandet — enligt det avtal om utgivning av En bok för alla som slutits mellan staten och Litteraturfrämjandet — skall använda minst 400 000 kr. per budgetår för spridning av böcker i samband med läsfrämjande insatser bland barn och ungdomar. Utskottet är inte berett att förorda den av motionärerna föreslagna anslagshöjningen. Motion Kr236 i här aktuell del (yrkande 6) avstyrks alltså.

I samma motion hemställs om utredning och förslag rörande åtgärder i syfte att etablera förmedling av kvalitetsvideo. Enligt vad utskottet inhämtat har en försöksverksamhet med utlåning av videoprogram producerade av Utbildningsradion förekommit på vissa bibliotek. Med anledning av vad motionärerna anför vill utskottet påpeka att på senare tid kvalitetsutbudet av videofilmer på den kommersiella marknaden har ökat något.

Utskottet hemställer

1. beträffande *beräknande av medel för Stiftelsen Litteraturfrämjandet för utgivning av En bok för alla samt läsfrämjande åtgärder för barn och ungdom* att riksdagen med bifall till proposition 1986/87:100 och med avslag på motion 1986/87:Kr265 yrkande 18 i motsvarande del beslutar att för angivna ändamål under anslaget skall beräknas 6 076 000 kr.,

2. beträffande *beräknande av medel för barn- och ungdomsorganisationernas läsfrämjande åtgärder*
att riksdagen avslår motion 1986/87:Kr236 yrkande 6 i motsvarande del,

3. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen med bifall till proposition 1986/87:100 samt med avslag på motion 1986/87:Kr265 yrkande 18 i motsvarande del och motion 1986/87:Kr236 yrkande 6 i motsvarande del till *Litteraturstöd* för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 36 981 000 kr.,

4. beträffande *förmedling av kvalitetsvideo*
att riksdagen avslår motion 1986/87:Kr236 yrkande 7.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna G 13—G 16 (s. 472—476) och hemställer

1. att riksdagen till *Kreditgarantier till bokförlag* för budgetåret 1987/88 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.,

2. att riksdagen godkänner vad som i proposition 1986/87:100 förordats om stöd i form av ersättningar direkt till konsulter,

3. att riksdagen till *Stöd till bokhandel* för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 2 944 000 kr.,

4. att riksdagen till *Distributionsstöd till fackbokhandel m. m.* för budgetåret 1987/88 anvisar ett förslagsanslag av 2 609 000 kr.,

5. att riksdagen till *Lån för investeringar i bokhandel* för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 1 925 000 kr.

8. Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Förvaltningskostnader

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 17 (s. 477—479) och hemställer

att riksdagen till *Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1987/88 anvisar ett förslagsanslag av 14 588 000 kr.

9. Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader

Regeringen har under punkt G 18 (s. 479—483) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad som i propositionen förordats om videoproduktion för döva,

2. medge att regeringen lämnar talboks- och punktskriftsbiblioteket det beställningsbemyndigande om 7 200 000 kr. för budgetåret 1988/89 som förordats i propositionen,

3. till Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader för budgetåret 1987/88 anvisa ett reservationsanslag av 33 205 000 kr.

Motioner

I motion 1986/87:Kr240 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) yrkas att riksdagen för framställning av den nya psalmboken i punktskrift anvisar 600 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit till Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader.

I motion 1986/87:Kr260 av Alexander Chrisopoulos (vpk) och Inga Lantz (vpk) yrkas

1. att riksdagen avseende produktion av talböcker anvisar 1 695 000 kr. utöver regeringens förslag,

2. att riksdagen avseende produktion av punktskriftsböcker anvisar 252 000 kr. utöver regeringens förslag.

I motion 1986/87:Kr283 av Eva Johansson (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av ytterligare medel till talboks- och punktskriftsbiblioteket.

I motion 1986/87:Kr284 av Eva Johansson (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökad utgivning av litteratur tillgänglig för synskadade.

Utskottet

Från anslaget bekostas talboks- och punktskriftsbibliotekets (TPB) produktion av talböcker och punktskriftsböcker samt kataloger och informationsmaterial. Från detta anslag utbetalas även fr. o. m. den 1 juli 1985 statsbidrag för länsbibliotekens inköp av talböcker samt bidrag till Sveriges dövas riksförbund (SDR) för produktion av videogram för döva.

Utskottet tillstyrker att regeringen får lämna TPB ett beställningsbemyndigande om högst 7,2 milj. kr.

I propositionen erinras om att staten enligt riksdagsbeslut våren 1986 skall ta det ekonomiska huvudansvaret för SDR:s framtida videoproduktion för döva. TPB har lagt fram förslag till en femårig investerings- och produktionsplan. Planen innebär att SDR under första budgetåret i perioden skall kunna producera 23 program om totalt 770 minuter, vilket innebär en ökning med 90 minuter jämfört med budgetåret 1985/86. Successivt skall antalet program öka så att i slutet av perioden 33 program om totalt 1 170 minuter kan produceras. Föredraganden anser att den föreslagna planen väl tillgodoser de krav på ändamålsenlighet, långsiktighet och effektivitet som från statens utgångspunkt bör ställas på verksamheten. Han framhåller att den föreslagna planen bör vara flexibel och möjlig att successivt justera.

Utskottet tillstyrker att riksdagen godkänner vad som i propositionen förordats om videoproduktion för döva.

Från anslaget utgår bidrag under fyra anslagsposter till TPB:s olika verksamheter. För anslagsposten Produktionskostnader för talböcker, punktskriftsböcker, informationsmaterial m. m. beräknas för nästa år 22,4 milj. kr. och för anslagsposten Produktionskostnader för punktskriftsböcker för försäljning 387 000 kr. I fyra motioner läggs fram förslag som syftar till en höjning av dessa anslagsposter.

TPB har i sin anslagsframställning begärt särskilda medel — 600 000 kr. — för att producera 200 exemplar av den nya psalmboken i punktskrift för försäljning. Detta förslag avvisar föredraganden som anser att psalmboken bör kunna erbjudas till försäljning på samma sätt som biblioteket erbjuder övriga punktskriftböcker.

Förslaget i motion Kr240 (fp) går ut på att TPB skall få det begärda anslaget. Utskottet är inte berett att frångå ställningstagandet i propositionen och avstyrker därför motionen.

I motion Kr283 (s) påtalas behovet av ytterligare medel — 250 000 kr. — till TPB för produktion av punktskriftsböcker för försäljning. Motionären som vill att riksdagen skall göra ett uttalande av denna innebörd anför följande:

TPB kom i gång med sin försäljningsverksamhet först i mars 1985. Tanken var då att tio gånger om året gå ut med en lista med cirka tio böcker för vuxna och cirka fem för barn och ungdom. Listan sändes ut till alla punktskriftskunniga personer i landet, dvs. drygt 1 500 personer.

Verksamheten rönte mycket stor framgång. När försäljningen pågått knappt ett år, dvs. i januari 1986, var pengarna från de båda budgetåren 1984/85 och 1985/86 slut. Ett tvärt slut på försäljningen blev följden. Till ett års verksamhet hade alltså två års anslag gått åt.

För att hålla sig inom budgetramen för innevarande budgetår 1986/87 har TPB begränsat informationen om denna verksamhet i syfte att också begränsa efterfrågan.

Samma motionär yrkar i motion Kr284 att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna vad i motionen angetts om ökad utgivning av litteratur tillgänglig för synskadade. I motionen anförs bl. a. att det förhållandet att regeringen inte föreslår någon utökning av TPB:s verksamhet medför att kulturklyftan mellan synskadade och andra medborgare ökar. TPB:s utgivning av boktitlar tillgängliga för synskadade blir med budgetförslaget 1 900. Motionären erinrar om att TPB har begärt att utgivningen skall ökas till 2 100 titlar. Även med en sådan ökning tillgodoser man inte synskadades önskemål om att all litteratur skall vara tillgänglig för dem. Men situationen förbättras, och klyftan ökar inte lika dramatiskt, anförs i motionen.

Utskottet vill erinra om sitt uttalande i det föregående att det är angeläget att de synskadade får möjligheter att ta del av det allmänna litteraturutbudet. En rad åtgärder i detta syfte har också gjorts. Utskottet vill även påpeka att verksamheten med försäljning av punktskriftsböcker endast är inne på sitt tredje år och att det är svårt att göra en bedömning av den framtida efterfrågan. Utskottet finner inte skäl att föreslå riksdagen att göra en särskild framställning till regeringen med anledning av motionerna Kr283 och Kr284.

Med i allt väsentligt samma motivering som i de ovan nämnda motionerna föreslås i motion Kr260 (vpk) att anslaget till TPB höjs med 1 695 000 kr. för att göra det möjligt för TPB att producera ytterligare 300 talbokstitlar. Vidare föreslår motionärerna att bidraget till punktskriftsböcker för försäljning skall öka med 252 000 kr.

Med anledning av motionärernas förslag vill utskottet peka på att TPB under budgetåret 1985/86 framställde 1 808 titlar av en total produktion om 2 620 talböcker. Detta motsvarar 26 % av den totala utgivningen tryckta böcker och överstiger något vad handikapputredningen i betänkandet (SOU 1976:20) Kultur åt alla bedömde som rimlig nivå på utgivningen.

Utskottet anser sig inte böra gå utöver det i propositionen föreslagna anslaget. Utskottet tillstyrker alltså regeringens förslag till medelsberäkning och avstyrker motion Kr260.

TPB har efter bemyndigande av regeringen år 1983 träffat avtal med Bibliotekstjänst AB (Btj) om statens och företagets åtagande i talboksverksamheten. Avtalet som omfattar perioden 1 juli 1984 — 30 juni 1987 reglerar bl. a. Btj:s åtagande i fråga om distribution och produktion av talböcker. Avtalet har godkänts av regeringen. TPB har i skrivelse till utskottet anhållit att utskottet överväger om det finns skäl att med utnyttjande av utskottets

initiativrätt föreslå riksdagen att medge TPB rätt att fr. o. m. budgetåret 1987/88 träffa avtal för högst tre år med ett eller flera företag angående utnyttjandet av TPB:s masterbandsarkiv m. m.

Skälet till TPB:s framställning är att förutsättningen för det tidigare bemyndigandet har förändrats.

I skrivelsen erinrar TPB om att förutsättningarna för det bemyndigande som gavs TPB var att det vid denna tidpunkt endast fanns en tänkbar avtalspart på detta område nämligen Btj. TPB påpekar nu att sedan avtalet slöts den 1 juli 1984 har en del förändringar inträffat på talboksmarknaden. Den mest betydelsefulla hittills är att Krelib AB tillsammans med SRF Tal & Punkt AB under våren 1985 startade en talboksproduktion med inriktning på försäljning till bibilioteken. SRF Tal & Punkt AB ägs av Synskadades riksförbund och har rätt att framställa talböcker enligt de villkor som anges i 18 § upphovsrättslagen (URL). TPB har också köpt talböcker av Krelib /SRF Tal & Punkt AB.

TPB anför vidare följande:

Krelib AB har flera gånger uttryckt önskemål om att få bli behandlat på samma sätt som Btj, det vill säga få rätt att använda TPBs masterband för försäljning av kopior (talböcker) till biblioteken.

Den förutsättning som gällde då riksdagen godkände bemyndigandet för TPB att träffa ett rullande treårsavtal med Btj, gäller således inte längre. Det finns nu två möjliga avtalsparter för TPB.

TPB bedömer det inte som rimligt att utan närmare prövning utesluta Krelib/SRF Tal & Punkt AB från möjligheten att sluta avtal om nyttjandet av TPBs masterbandsarkiv.

Det är också möjligt att förhandlingar med både Btj och Krelib/SRF Tal & Punkt AB kan visa sig innebära fördelar för såväl biblioteken som talboksläsarna.

TPB förklarar sig ha för avsikt att inleda förhandlingar med både Btj och Krelib/SRF Tal & Punkt AB i syfte att träffa avtal med båda företagen om talboksproduktion, distribution och försäljning av talböcker till biblioteken samt utnyttjandet av TPB:s masterbandsarkiv.

Förhandlingarna skall inledas snarast möjligt för att avtalet skall kunna träffas i god tid före juni månads utgång, då det gällande avtalet upphör. Syftet är enligt TPB att denna gång träffa ettårsavtal med båda företagen för att få erfarenhet av den nya situationen. Senare kan givetvis flerårsavtal åter bli aktuella.

Utskottet finner det rimligt att TPB får möjligheter att föra förhandlingar med både Btj och Krelib/SRF Tal & Punkt AB. Utskottet delar TPB:s bedömning att en lösning med konkurrens mellan två distributörer kan leda till att talbokspriserna hålls nere, att biblioteken får ökad valfrihet i fråga om inköpsställe och att produktionen av talböcker ökar. Utskottet anser därför att riksdagen bör medge TPB rätt att fr. o. m. budgetåret 1987/88 träffa avtal för högst tre år med ett eller flera företag angående utnyttjande av TPB:s masterbandsarkiv m. m. Sådana avtal bör — i enlighet med vad TPB uttalat — göras beroende av regeringens godkännande.

Utskottet hemställer

1. beträffande *bemyndigande för talboks- och punktskriftsbiblioteket att träffa vissa avtal*

att riksdagen medger talboks- och punktskriftsbiblioteket rätt att i enlighet med vad utskottet anfört fr. o. m. budgetåret 1987/88 träffa avtal för högst tre år med ett eller flera företag angående utnyttjande av talboks- och punktskriftsbibliotekets masterbandsarkiv m. m.,

2. beträffande *videoproduktion för döva*

att riksdagen godkänner vad som i proposition 1986/87:100 förordats om videoproduktion för döva,

3. beträffande *visst beställningsbemyndigande*

att riksdagen medger att regeringen lämnar talboks- och punktskriftsbiblioteket det beställningsbemyndigande om 7 200 000 kr. för budgetåret 1988/89 som förordats i proposition 1986/87:100,

4. beträffande *framställning av psalmboken i punktskrift*

att riksdagen avslår motion 1986/87:Kr240 i motsvarande del,

5. beträffande *behovet av ytterligare medelsbehov till talboks- och punktskriftsbiblioteket*

att riksdagen avslår motion 1986/87:Kr283,

6. beträffande *utgivning av litteratur för synskadade*

att riksdagen avslår motion 1986/87:Kr284,

7. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med bifall till proposition 1986/87:100 och med avslag på motionerna 1986/87:Kr240 i motsvarande del och 1986/87:Kr260 till *Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader* för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 33 205 000 kr.

10. Bidrag till Svenska språknämnden

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 19 (s. 483—484) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till Svenska språknämnden* för budgetåret 1987/88 anvisar ett förslagsanslag av 1 638 000 kr.

Stockholm den 9 april 1987

På kulturutskottets vägnar

Ingrid Sundberg

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Ing-Marie Hansson (s), Catarina Rönnung (s), Maja Bäckström (s), Jan-Erik Wikström (fp), Karl Boo (c), Berit Oscarsson (s), Lars Ahlmark (m), Anders Nilsson (s), Sylvia Pettersson (s), Margareta Mörck (fp), Gunnel Liljegren (m), Erkki Tammenoksa (s), Kerstin Göthberg (c) och Alexander Chrisopoulos (vpk).

1. Filmstöd (punkt 2, mom. 2)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Gunnel Liljegren (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "I samband" och slutar med "två organisationerna" bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att det inte råder några delade meningar om att de aktuella organisationerna skall ha bidrag. Det är dock inte lämpligt att specialdestinera detta bidrag. Filminstitutet bör anförtros att självständigt fördela bidraget till de båda organisationerna.

dels att moment 2 i utskottets hemställan i punkt 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *fördelning av bidrag för visningsfrämjande åtgärder*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:Kr265 yrkande 17 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

2. Medelsanvisningen till Stöd till fonogram och musikalier (punkt 3, mom. 4)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Gunnel Liljegren (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "Av den" och slutar med "till medelsanvisning" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill för sin del framhålla att det är viktigt att en utgivning av fonogram som tillgodoser en smal och begränsad marknad kan säkerställas. Utskottet anser därför att anslaget bör höjas med 1,7 milj. kr. utöver regeringens förslag.

dels att moment 4 i utskottets hemställan i punkt 3 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:100 och med bifall till motion 1986/87:Kr265 yrkande 7 till *Stöd till fonogram och musikalier* för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 10 171 000 kr.

3. Stöd till vissa organisationstidskrifter (punkt 5, mom. 3)

Alexander Chrisopoulos (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Konstitutionsutskottet som" och slutar med "yrkande 6" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den bedömning som vänsterpartiet kommunisternas ledamot i konstitutionsutskottet har gjort nämligen att stödet till organisationstidskrifterna bör återinföras.

För vissa av organisationstidskrifterna — främst de som tillhör handikapprörelsen, nykterhetsrörelsen och idrottsrörelsen — har det indragna stödet inneburit att deras svåra ekonomiska situation ytterligare förvärrats.

Några av dessa tidskrifter har fått stöd genom anslaget till kulturtidskrifter. Kulturtidskrifterna arbetar under utomordentligt ogynnsamma förhål-

landen, och stödet till dessa tidskrifter bör inte naggas i kanten genom anslag till en annan kategori av tidskrifter.

Ett belopp om 20 milj. kr. bör anslås för stöd till organisationstidskrifter. Samtidigt bör nya regler för fördelningen av dessa medel utarbetas i syfte att rikta stödet till de organisationstidskrifter som har de största behoven.

dels att moment 3 i utskottets hemställan i punkt 5 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *stöd till vissa organisationstidskrifter*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:Kr209 samt med anledning av motionerna 1986/87:Kr244, 1986/87:Kr289, 1986/87:Kr291 och 1986/87:Kr294 under ett nytt anslag under åttonde huvudtiteln till *Stöd till vissa organisationstidskrifter* för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 20 000 000 kr.,

4. Utgivning av kulturtidskrifter som taltidningar (punkt 5, mom. 4)

Alexander Chrisopoulos (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Kulturrådet påpekar" och slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening är det viktigt att samhället genom olika åtgärder gör det möjligt för de synskadade att följa kulturdebatten. Utskottet anser därför att en försöksverksamhet med utgivning av kulturtidskrifter som taltidningar bör komma till stånd. För denna försöksverksamhet bör anslaget till kulturtidskrifter ökas med 100 000 kr.

dels att moment 4 i utskottets hemställan i punkt 5 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *utgivning av kulturtidskrifter som taltidningar*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:Kr247 i motsvarande del samt med anledning av motionerna 1986/87:Kr261, 1986/87:Kr293 och 1986/87:Kr307 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

5. Medelsanvisningen till Stöd till kulturtidskrifter (punkt 5, mom. 5)

Jan-Erik Wikström och Margareta Fogelberg (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "I fråga" och slutar med "yrkande 6" bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att endast några få organisationstidskrifter har fått stöd från anslaget till kulturtidskrifter. Den i propositionen föreslagna höjningen av anslaget med 490 000 kr. är otillräcklig. Utskottet delar också den uppfattning som folkpartiets ledamöter i konstitutionsutskottet har framfört, nämligen att de förbättringar som kulturministern föreslår beträffande kulturtidskriftsstödet inte är tillräckliga för att organisationstidskrifter med ekonomiska problem skall kunna erhålla stöd utan att för den skull kulturtidskrifterna blir åsidosatta.

Utskottet anser därför att anslaget bör höjas med 2 milj. kr. utöver regeringens förslag.

dels att moment 5 i utskottets hemställan i punkt 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:100 och motionerna 1986/87:Kr247 i motsvarande del, 1986/87:Kr290 samt med bifall till motionerna 1986/87:Kr292 och 1986/87:Kr298 yrkande 6 till *Stöd till kulturtidskrifter* för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 20 000 000 kr.

6. Medelsanvisningen till Stöd till kulturtidskrifter (punkt 5, mom. 5)

Karl Boo och Kerstin Göthberg (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "I fråga" och slutar med "yrkande 6" bort ha följande lydelse:

Det är viktigt att en bred utgivning av tidskrifter av betydelse för den kulturella, politiska och sociala debatten kan upprätthållas. Många organisationstidskrifter är viktiga från opinionsbildningssynpunkt och spelar en väsentlig roll för den allmänna debatten i olika frågor. Genom beslutet att slopa organisationstidskriftsstödet har dessa tidskrifter en besvärlig ekonomisk situation. De förbättringar i vad gäller möjligheterna att utnyttja kulturtidskriftsstödet som aviserats i årets budgetproposition är enligt utskottets mening inte tillräckliga för att tillgodose de bidragsbehov som kvarstår för vissa organisationstidskrifter. För att de tidskrifter som ges ut av ideella föreningar och folkrörelser skall kunna få ett rimligt stöd föreslår utskottet att anslaget till kulturtidskrifter höjs med 10 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

Med den av utskottet förordade höjningen bör även ett visst stöd kunna utgå för utgivning av kulturtidskrifter som taltidningar.

dels att moment 5 i utskottets hemställan i punkt 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:100 och motionerna 1986/87:Kr247 i motsvarande del, 1986/87:Kr292, 1986/87:Kr298 yrkande 6 samt med bifall till motion 1986/87:Kr290 till *Stöd till kulturtidskrifter* för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 28 000 000 kr.

7. Medelsanvisningen till Stöd till kulturtidskrifter (punkt 5, mom. 5)

Under förutsättning av bifall till reservation 4

Alexander Chrisopoulos (vpk)

anser att moment 5 i utskottets hemställan i punkt 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:100 och motionerna 1986/87:Kr290, 1986/87:Kr292, 1986/87:Kr298 yrkande 6 samt med bifall till motion 1986/87:Kr247 i motsvarande del, till *Stöd till kulturtidskrifter* för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 18 100 000 kr.

8. Beräknande av medel för Stiftelsen Litteraturfrämjandet för utgivning av En bok för alla samt läsfrämjande åtgärder för barn och ungdom (punkt 6, mom. 1)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Gunnel Liljegren (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Utskottet har" och slutar med "(yrkande 18)" bort ha följande lydelse:

Utskottet är berett att biträda förslag om fortsatt utgivning av En bok för alla såvitt avser litteratur för barn och ungdom. Något ekonomiskt stöd till utgivningen av vuxenböcker bör dock inte utgå, då det numera finns ett rikt utbud av prisbillig, icke statssubventionerad kvalitetslitteratur. Enligt utskottets mening saknas därför skäl till ett så omfattande stöd som föreslås utgå till utgivning av En bok för alla.

Utskottet tillstyrker alltså motion Kr265 yrkande 18.

dels att moment 1 i utskottets hemställan i punkt 6 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *beräknande av medel för Stiftelsen Litteraturfrämjandet för utgivning av En bok för alla samt läsfrämjande åtgärder för barn och ungdom*

att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:100 och med bifall till motion 1986/87:Kr265 yrkande 18 i motsvarande del beslutar att för angivna ändamål under anslaget skall beräknas 3 000 000 kr.,

9. Beräknande av medel för barn- och ungdomsorganisationernas läsfrämjande åtgärder (punkt 6, mom. 2)

Karl Boo och Kerstin Göthberg (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Vid behandlingen" och slutar med "avstyrks alltså" bort ha följande lydelse:

Det är enligt utskottets mening viktigt att väcka och stimulera barns och ungdomars läsintresse. Förmågan att uttrycka sig i tal och skrift är väsentlig i det moderna samhället. Satsningar på läsfrämjande åtgärder är därför en investering för framtiden.

Barn- och ungdomsorganisationerna kan spela en viktig roll för att sprida läsintresse till de ungdomar som inte spontant går till bibliotek eller bokhandel. Utskottet anser därför liksom motionärerna att ett anslag om 400 000 kr. till barn- och ungdomsorganisationernas läsfrämjande åtgärder bör inrättas och fördelas av statens kulturråd och Stiftelsen Litteraturfrämjandet i samråd.

dels att moment 2 i utskottets hemställan i punkt 6 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *beräknande av medel för barn- och ungdomsorganisationernas läsfrämjande åtgärder*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:Kr236 yrkande 6 i motsvarande del beslutar att för angivna ändamål under anslaget skall beräknas 400 000 kr.,

10. Medelsanvisningen till Litteraturstöd (punkt 6, mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 8

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Gunnel Liljegren (alla m) anser att moment 3 i utskottets hemställan i punkt 6 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:100, med bifall till motion 1986/87:Kr265 yrkande 18 i motsvarande del och med avslag på motion 1986/87:Kr236 yrkande 6 i motsvarande del till *Litteraturstöd* för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 33 981 000 kr.,

11. Medelsanvisningen till Litteraturstöd (punkt 6, mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 9

Karl Boo och Kerstin Göthberg (båda c) anser att moment 3 i utskottets hemställan i punkt 6 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:100, med bifall till motion 1986/87:Kr236 yrkande 6 i motsvarande del och med avslag på motion 1986/87:Kr265 yrkande 18 i motsvarande del till *Litteraturstöd* för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 37 381 000 kr.,

12. Framställning av psalmboken i punktskrift (punkt 9, mom. 4)

Ingrid Sundberg (m), Jan-Erik Wikström (fp), Karl Boo (c), Lars Ahlmark (m), Margareta Mörck (fp), Gunnel Liljegren (m) och Kerstin Göthberg (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "Förslaget i" och slutar med "därför motionen" bort ha följande lydelse:

I motion Kr240 (fp) föreslås att TPB skall få de särskilda medel som TPB begärt i sin anslagsframställning för att producera 200 exemplar av den nya psalmboken i punktskrift. Utskottet anser liksom motionärerna att psalmboken har en sådan central ställning i Sveriges andliga liv att denna bör göras tillgänglig för synskadade. Utskottet föreslår därför att anslaget höjs med 600 000 kr.

dels att moment 4 i utskottets hemställan i punkt 9 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *framställning av psalmboken i punktskrift*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:Kr240 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

13. Medelsanvisningen till Talboks- och punktskrifts-biblioteket: Produktionskostnader (punkt 9, mom. 7)

Alexander Chrisopoulos (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Med anledning" och slutar med "motion Kr260" bort ha följande lydelse:

Utskottet finner det anmärkningsvärt att regeringen inte har föreslagit någon utökning av TPB:s verksamhet. Detta får till resultat att kulturklyftan mellan de synskadade och andra medborgare ökar. Det är angeläget att ett reformarbete fortsätter på detta område, även om resurserna är begränsade.

Utskottet föreslår därför att anslaget till TPB utökas med 1 695 000 kr. för framställning av ytterligare 300 talbokstitlar, i enlighet med vad TPB har föreslagit. Härigenom blir det möjligt för TPB att kunna göra ungefär 2 100 boktitlar tillgängliga för synskadade på band. Detta utgör dock bara en begränsad del av den utgivning av svartskriftsböcker som årligen kommer seende till del.

TPB:s försäljning av punktskriftsböcker började i mars 1985. Denna verksamhet var en stor framgång. När försäljningen pågått knappt ett år, det vill säga i januari 1986, var pengarna från de båda budgetåren 1984/85 och 1985/86 slut. Ett tvärt slut på försäljningen blev följden. Till ett års verksamhet hade alltså två års anslag gått åt.

För att kunna hålla sig inom budgetramen för budgetåret 1986/87 vidtog TPB en rad åtgärder, bl. a. kommer endast hälften så många listor som tidigare planerats att sändas ut.

Om man verkligen vill ta reda på köpintresset och se huruvida marknaden är mättad måste enligt utskottets mening anslaget till punktskriftsböcker för försäljning höjas med de 252 000 kr. TPB begärt.

dels att moment 7 i utskottets hemställan i punkt 9 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:100 och motion 1986/87:Kr240 i motsvarande del samt med bifall till motion 1986/87:Kr260 till *Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader* för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 35 152 000 kr.

14. Medelsanvisningen till Talboks- och punktskrifts-biblioteket: Produktionskostnader (punkt 9, mom. 7)

Under förutsättning av bifall till reservation 12

Ingrid Sundberg (m), Jan-Erik Wikström (fp), Karl Boo (c), Lars Ahlmark (m), Margareta Mörck (fp), Gunnel Liljegren (m) och Kerstin Göthberg (c) anser att moment 7 i utskottets hemställan i punkt 9 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:100 samt motion 1986/87:Kr260 och med bifall till motion 1986/87:Kr240 i motsvarande del till *Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader* för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 33 805 000 kr.

Särskilt yttrande

Förmedling av kvalitetsvideo (punkt 6, mom. 4)

Karl Boo och Kerstin Göthberg (båda c) anför:

En stor del av utbudet på videomarknaden innehåller våldsskildringar och kvinnoförnedrande framställningar. Även om kvalitetsutbudet av videogram på senare tid har ökat domineras videomarknaden av ett kvalitativt undermåligt utbud. Vi anser därför att det är angeläget att samhället tar ett ansvar för att åstadkomma ett ökat utbud av kvalitetsvideogram.

Konstitutionsutskottets yttrande 1986/87:11 y

angående stöd till kultur- och organisationstidskrifter

KrU
1986/87:17
Bilaga 1

Till kulturutskottet

Kulturutskottet har berett konstitutionsutskottet tillfälle att yttra sig över följande motioner rörande stöd till kultur- och organisationstidskrifter, nämligen 1986/87:Kr209, 244, 247, 261, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 298, yrkande 6, och 307.

Motionernas hemställan

I *motion 1986/87:Kr209* av Bo Hammar m. fl. (vpk) yrkas

1. att riksdagen beslutar att under bil. 10 Utbildningsdepartementet, G 9, Stöd till kulturtidskrifter anvisa 20 000 000 kr. utöver regeringens förslag för stöd till ideella organisationstidskrifter,

2. att riksdagen hos regeringen begär att regler utarbetas för fördelningen av dessa medel i enlighet med vad som anförts i motionen.

I *motion 1986/87:Kr244* av Börje Stensson och Margareta Andrén (fp) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om bidragsgivning till trossamfundens och nykterhetsrörelsens tidskrifter.

I *motion 1986/87:Kr247* av Alexander Chrisopoulos (vpk) yrkas att riksdagen med ändring i proposition 1986/87:100 bil. 10 Utbildningsdepartementet, G 9 Stöd till kulturtidskrifter upptar 100 000 kr. utöver regeringens förslag avseende försöksverksamhet med utgivning av kulturtidskrifter som taltidningar.

I *motion 1986/87:Kr261* av Margareta Persson och Maj Britt Theorin (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att inom ramen för anslaget Stöd till kulturtidskrifter en försöksverksamhet med utgivning av kulturtidskrifter som taltidningar startas.

I *motion 1986/87:Kr289* av Alf Svensson (c) yrkas

1. att riksdagen beslutar att införa stöd till tidskrifter för ideella organisationer,

2. att riksdagen beslutar anslå 20 000 000 kr. i förslagsanslag till Stöd för ideella organisationers tidskrifter.

I *motion 1986/87:Kr290* av Karl Boo (c) yrkas att riksdagen till Stöd till kultur- och organisationstidskrifter anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 10 000 000 kr. förhöjt reservationsanslag av 28 000 000 kr.

I *motion 1986/87:Kr291* av Ingvar Björk och Börje Nilsson (s) yrkas att riksdagen uttalar att stödet till handikapporganisationernas tidskrifter på nytt prövas av kulturrådet.

I *motion 1986/87:Kr292* av Gunhild Bolander och Karin Israelsson (c) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna om ett särskilt tidningsstöd på 2 milj. kr. till handikapp- och nykterhetsrörelsen.

I *motion 1986/87:Kr293* av Margareta Andrén och Ulla Orring (fp) yrkas att riksdagen hos regeringen begär att inom ramen för anslaget för stöd till kulturtidskrifter 100 000 kr. avsätts för försöksverksamhet med utgivning av kulturtidskrifter som taltidningar.

I *motion 1986/87:Kr294* av Marianne Karlsson och Kersti Johansson (c) yrkas att riksdagen beslutar om återinförande av presstöd för organisationstidskrifter i enlighet med motionen.

I *motion 1986/87:Kr298, yrkande 6*, av Bengt Westerberg m. fl. (fp) yrkas
6. att riksdagen till Stöd till kulturtidskrifter (G 9) för budgetåret 1987/88 anvisar 2 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

I *motion 1986/87:Kr307* av Elisabeth Fleetwood (m) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts beträffande ökad satsning på kulturtidskrifter för synskadade.

Frågans tidigare behandling m. m.

Anslaget till kulturtidskrifter utökades för budgetåret 1986/87 med 7 000 000 kr. till 17 500 000 kr. i anslutning till att det särskilda stödet till organisationstidskrifter avvecklades. I årets budgetproposition föreslås en höjning av anslaget till 18 000 000 kr.

Vid sin behandling av presstödsfrågan under förra riksmötet (KU 1985/86:16) uttalade konstitutionsutskottet, vars majoritet godtog att organisationstidskriftsstödet avvecklades, bl. a. följande:

Beträffande den föreslagna uppräkningen av stödet till kulturtidskrifter vill utskottet särskilt understryka uttalandet i budgetpropositionen att ifrågavarande anslag bör höjas för att bereda plats även för vissa organisationstidskrifter.

Utskottet vill i sammanhanget något redogöra för efter vilka grunder kulturtidskriftsstödet utgår. I första hand skall enligt förordningen (1977:393) om statligt stöd till kulturtidskrifter det röra sig om en tidskrift som med sitt huvudsakliga innehåll vänder sig till en allmän publik med samhällsinformation eller med ekonomisk, social eller kulturell debatt eller som huvudsakligen ger utrymme för analys och presentation inom de skilda konstarternas områden. Bidrag skall utgå för sådan tidskrift som utkommer med mer än ett nummer årligen och med högst ett nummer varje vecka. Vidare krävs det för rätt till bidrag att intäkterna under redovisningsåret inte kommer att täcka kostnaderna och att stöd inte kan påräknas från annat håll. I förordningen stadgas också att kulturrådet, som prövar bidragsfrågorna, vid sin prövning skall "beakta att bidragen skall främja hög kvalitet och mångsidigt utbud av åsikter och behandlade ämnen".

Enligt utskottets mening innebär de angivna förutsättningarna för stöd till kulturtidskriftsanslaget att inga principiella hinder föreligger för att organisationstidskrifter av olika slag, som inte längre kan få stöd från annat håll, kan erhålla bidrag till sin verksamhet. Alldeles klart gäller detta de typer av organisationstidskrifter som berörs i motionerna. Utskottet vill tillägga att det är kulturrådets uppgift att fördela anslaget efter de grunder som anges i stödförordningen och därvid beakta syftet med anslagshöjningen.

Enligt utskottets mening bör de i det föregående redovisade motionerna, som remitterats till kulturutskottet, anses i sak tillgodosedda med utskottets yttrande.

Ett yttrande med samma innehåll avgav utskottet till kulturutskottet (KU 1985/86:10 y). Företrädare för folkpartiet och vänsterpartiet kommunisterna reserverade sig för ett bibehållande av organisationstidskriftsstödet; folkpartiet till ett väsentligt reducerat belopp.

Kulturutskottet tillstyrkte (KrU 1985/86:20) budgetpropositionens förslag om en ökning av anslaget till kulturtidskrifter och anförde i sammanhanget bl. a. följande:

En grupp tidskrifter som enligt utskottets mening bör uppmärksammas i högre grad än vad nu är fallet är barn- och ungdomstidskrifter. I kulturrådets rapport konstateras att antalet sådana tidskrifter i dag är lågt och att de brottas med betydande ekonomiska svårigheter. Detta gäller även de barn- och ungdomstidskrifter som utges av folkrörelser och andra organisationer. Kvalitetstidskrifter för barn och ungdom har viktiga uppgifter genom att stimulera till läsning och ge väsentliga kunskaper. Dessutom kan de grundlägga ett intresse för kultur och en känsla för kulturell kvalitet som kan påverka även det vuxna livet. Det finns alltså goda skäl för att dessa tidskrifter särskilt beaktas vid bidragsgivning.

Vad utskottet här anfört med anledning av motionerna Kr269 yrkande 9, Kr293, Kr334 och Kr335 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I en reservation (fp och c) föreslogs att anslaget till kulturtidskriftsstödet skulle höjas med ytterligare 10 milj. kr. bl. a. för att garantera att sådana organisationstidskrifter som ges ut av ideella föreningar och folkrörelser skall kunna få stöd.

Konstitutionsutskottets bedömning

Utskottet godtog förra året att organisationstidskriftsstödet avskaffades och finner inte att någonting framkommit som skulle motivera att denna särskilda stödform nu återinförs. Utskottet föreslår därför att motionerna 1986/87:Kr209, 289, 292 och 294 avstyrks av kulturutskottet.

Som utskottet uttalade förra året (KU 1985/86:16, KrU 1985/86:20) föreligger det inga principiella hinder för att organisationstidskrifter av olika slag skall kunna få bidrag från kulturtidskriftsanslaget. Konkurrensen när det gäller att få bidrag från detta anslag är visserligen stor. Men utskottet noterar som positivt att på regeringens initiativ förbereds insatser som är ägnade att ge stödet en förbättrad effekt. Sålunda föreslår föredragande statsrådet en försöksverksamhet med särskilda åtgärder när det gäller marknadsföring och distribution liksom utbildning och rådgivning vad gäller ekonomi, juridik,

administration, teknik m. m. Vidare pågår det enligt vad som anförs i budgetpropositionen överläggningar mellan kulturrådet, postverket och företrädare för berörda branscher för att försöka finna lösningar på de problem som portoavgifterna medför för bokförlag, bokhandlare och kulturtidskriftsutgivare. En överenskommelse väntas kunna träffas innevarande vår.

Det bör också noteras att en förbättring för tidskrifter som inte tidigare erhållit stöd föreslås genom att bidrag fortsättningsvis bör kunna utgå om tidskrifterna under de två närmast föregående redovisningsåren kommit ut med minst fyra nummer. Hittills har gällt att en tidskrift måste ha kommit ut med minst fyra nummer under det närmast föregående redovisningsåret.

Med det anförda har utskottet redovisat sin principiella inställning till hithörande frågor. Från de synpunkter utskottet har att företräda har utskottet således inga krav på att ytterligare medel skall tillföras kulturtidskriftsanslaget. Motionerna 1986/87:Kr244, 290, 291 och 298, yrkande 6, föranleder utöver det sagda inte något uttalande från utskottets sida.

Avslutningsvis vill utskottet i korthet beröra motionskraven om bidrag till taltidningsversioner av kulturtidskrifter. Liksom när det gäller den allmänna samhällsdebatten är det självfallet av stor vikt att möjligheterna för de synskadade att följa kulturdebatten underlättas. Utskottet vill erinra om att taltidningskommittén kommer att avge sitt slutbetänkande i maj–juni 1987. Detta material kan förväntas ge ett omfattande underlag för ställningstaganden kring taltidningsproblematiken. Utskottet anser därför att någon särskild åtgärd på grund av de aktuella motionsyrkandena inte nu bör företas.

Stockholm den 24 mars 1987

På konstitutionsutskottets vägnar

Olle Svensson

Närvarande: Olle Svensson (s), Anders Björck (m), Kurt Ove Johansson (s), Bertil Fiskesjö (c), Sture Thun (s), Hans Nyhage (m), Anita Modin (s), Sören Lekberg (s), Börje Stensson (fp), Torgny Larsson (s), Bengt Kindbom (c), Nils Berndtson (vpk), Elisabeth Fleetwood (m), Ingela Mårtensson (fp) och Leo Persson (s).

Avvikande meningar

1) av Bertil Fiskesjö och Bengt Kindbom (båda c) vilka ansett att utskottet i stället för det stycke ovan på denna sida som börjar "Med det anförda" och slutar "från utskottets sida" bort anföra följande:

De förbättringar vad gäller möjligheterna att utnyttja kulturtidskriftsstödet som sålunda aviserats i årets budgetproposition är emellertid enligt utskottets mening inte tillräckliga för att tillgodose de bidragsbehov som kvarstår för vissa organisationstidskrifter. Vikten från opinionsbildningssynpunkt av en omfattande utgivning av tidskrifter av betydelse för den kulturella, sociala och ekonomiska debatten får inte underskattas. Det finns

också skäl att uppmärksamma de ekonomiska svårigheter som föreligger för barn- och ungdomstidskrifter och för olika handikappgruppers publikationer.

Enligt utskottets mening krävs det för att sådana organisationstidskrifter som ges ut av ideella föreningar och folkrörelser skall kunna komma i åtnjutande av ett rimligt stöd att kulturtidskriftsanslaget höjs i förhållande till regeringens förslag. Utskottet anser därför att förslaget i motion Kr290 av Karl Boo (c) om en höjning av anslaget med 10 milj. kr. bör tillgodoses.

2) av Börje Stensson och Ingela Mårtensson (båda fp), vilka ansett att utskottet i stället för det stycke på s. 27 som börjar "Med det anförda" och slutar "från utskottets sida" bort ha anfört följande:

De förbättringar som således föreslås i budgetpropositionen i syfte att effektivisera kulturtidskriftsstödet är enligt utskottets mening inte tillräckliga för att organisationstidskrifter med ekonomiska problem skall kunna erhålla stöd utan att för den skull kulturtidskrifter, som kämpar med stora ekonomiska svårigheter, blir åsidosatta. För att söka motverka sådana effekter ansluter sig utskottet till förslaget i motion Kr298, yrkande 6, att kulturanslaget skall höjas med 2 milj. kr.

3) av Bo Hammar (vpk) vilken ansett att utskottet fr. o. m. det stycke på s. 26 som börjar "Utskottet godtog" t. o. m. det stycke på s. 27 som slutar "från utskottets sida" bort anföra följande:

Organisationstidskriftsstödet utgick bl. a. till tidningar som inte kunde anses vara i behov av stöd, t. ex. ICA-kuriren, SAF-tidningen och LO-tidningen. Men konsekvensen av att stödet avskaffades blev samtidigt att en rad ideella tidskrifter, som arbetar under pressade ekonomiska förhållanden, drabbades hårt. Detta gäller t. ex. handikapprörelsens, nykterhetsrörelsens och idrottsrörelsens tidskrifter liksom olika politiska debattskrifter. En sådan utveckling är enligt utskottets mening olycklig inte minst med hänsyn till den stora roll de idella tidskrifterna spelar för att upprätthålla mångfalden i pressköret. Vissa av dessa tidskrifter har visserligen kunnat få stöd från anslaget till kulturtidskrifter vilka tidningar emellertid också arbetar under mycket pressade förhållanden. Det är därför inte rimligt att de av sina knappa medel skall behöva avstå pengar till andra tidskriftskategorier.

Mot bakgrund av det anförda ansluter utskottet sig till förslaget i motion Kr209 av Bo Hammar m. fl. (vpk) att organisationstidskriftsstödet återinförs. Lämpligen bör 20 milj. kr. anslås för ändamålet. Samtidigt bör – som också föreslås i motionen – regeringen utarbeta nya regler för fördelningen av stödet för att det skall kunna tillfalla de tidskrifter som kan ha de största behoven.

Med det anförda anser utskottet att motionerna Kr209, 289 och 294 bör tillstyrkas.

Yttrande av statens kulturråd över motioner om stöd till kultur- och organisationstidskrifter

Kulturrådet har anmodats yttra sig över 12 motioner rörande stöd till kultur- och organisationstidskrifter och gör det samlat i det följande med hänvisningar till resp. motioner i förekommande fall.

Vid fördelningen av bidragen under innevarande budgetår har kulturrådet utgått från regeringens och riksdagens ställningstaganden under våren 1986.

Riksdagens kulturutskott fastslog i sin behandling av propositionen 1985/86: "Med anledning av motionerna vill utskottet erinra om att — som ovan angetts — syftet med kulturtidskriftsstödet är att upprätthålla en bred utgivning av tidskrifter av betydelse för den kulturella, sociala och ekonomiska debatten eller med väsentlig analys och presentation inom de skilda konstarternas område. Stödet skall vidare främja hög kvalitet och mångsidigt utbud av åsikter och behandlade ämnen. Otvivelaktigt uppfyller flera organisationstidskrifter dessa krav. Det blir därför en grannlaga uppgift för kulturrådet att bedöma vilka organisationstidskrifter som skall bli berättigade till stöd. *Utskottet vill dock understryka att stödet till de fria kulturtidskrifterna genom anslagshöjningen bör förbättras.* (Kulturrådets kursivering.) Utskottet anser därför att hittillsvarande riktlinjer för stödet, bl. a. att tidskrifterna skall vända sig till en allmän publik, i allt väsentligt skall gälla även i fortsättningen. En grupp tidskrifter som enligt utskottets mening bör uppmärksammas i högre grad än vad nu är fallet är barn- och ungdomstidskrifter. I kulturrådets rapport konstateras att antalet sådana tidskrifter i dag är lågt och att de brottas med betydande ekonomiska svårigheter. Detta gäller även de barn- och ungdomstidskrifter som utges av folkrörelser och andra organisationer. Kvalitetstidskrifter för barn och ungdom har viktiga uppgifter genom att stimulera till läsning och ge viktiga kunskaper. Dessutom kan de grundlägga ett intresse för kultur och en känsla för kulturell kvalitet som kan påverka även det vuxna livet. Det finns alltså goda skäl för att dessa tidskrifter särskilt beaktas vid bidragsgivningen."

Mot bakgrund av ovanstående beslöt kulturrådets styrelse om nya föreskrifter för stöd till kulturtidskrifter (Föreskrifter för stöd till kulturtidskrifter. Statens kulturråds författningssamling 1986:41). Där fastslås bl. a. att bidraget

"— skall i första hand sörja för de fria kulturtidskrifterna, dvs. tidskrifter som fyller de innehållsliga krav som ställs i förordningens 1 §.
— kan utgå till tidskrifter som med huvuddelen av sin upplaga och sitt innehåll vänder sig till en allmän publik. Undantagsvis skall dock stöd kunna utgå även om detta krav inte är helt uppfyllt, nämligen om tidskriften bedöms vara särskilt betydelsefull ur kulturpolitisk synvinkel."

Styrelsen har markerat att riksdagspartiernas (och deras ungdomsorganisationers) idétidskrifter generellt ska beviljas stöd.

227 ansökningar från organisationstidskrifter har inkommit. *Hittills* har kulturrådet under budgetåret beviljat stöd till 54 organisationstidskrifter med sammanlagt 2 215 000 kr.

Av dessa utges fem av studieförbunden, medan nio hör till den kategori, som enligt presstödsnämndens definition är tidskrifter "som väsentligen framstår som organ för organisation med huvudsakligt syfte att verka för politiskt ändamål eller har idémässig anknytning till politisk organisation" (dvs. idétidskrifter). Sju av tidskrifterna är sådana som har till syfte "att verka för religiöst ändamål". Fyra hör till gruppen solidaritetstidskrifter och tre har som huvudsakligt syfte "att företräda handikappade eller arbetshindrade".

Tolv av de beviljade ansökningarna har gått till barn- och ungdomstidskrifter medan resterande bidrag hör till gruppen "övriga", dvs. ges ut av kulturella organisationer, miljövårdsorganisationer etc. Det bör understrykas att definitioner och gränsdragningar av tidskrifter mellan tidskriftskategorier ibland är svåra att göra. Vissa tidskrifter kan innehållsligt höra till olika kategorier.

Av de föreliggande motionerna föreslås i motionerna 1986/87:Kr209, 289, 290 och 294 att stödet till organisationstidskrifter antingen höjs kraftigt inom kulturtidskriftsstödets ramar (och alltså även framdeles administreras av kulturrådet) eller att det återinförs med presstödsnämnden som administratör.

Merparterna av organisationstidskrifterna skiljer sig till funktion och innehåll från kulturtidskrifterna. Den största och viktigaste läsargruppen är som regel de egna medlemmarna. Innehållet präglas av organisationens arbete, av vilka frågor som är prioriterade eller på annat sätt mest aktuella, och en del av materialet har framför allt internt intresse. De utgivande organisationerna har som regel statligt organisationsstöd som tillsammans med medlemsavgifterna utgör grunden för ekonomin. Tidskrifterna är som regel momsbefriade. Vid en bedömning av generellt stöd till organisationstidskrifter behöver således andra kriterier och bedömningsgrunder tillämpas än för kulturtidskriftsstödet. Skulle ett organisationstidskriftsstöd återinföras, i större eller mindre omfattning, bör det därför handläggas och beslutas skilt från kulturtidskriftsstödet. Inom presstödsnämnden finns en stor samlad kunskap om denna tidskriftskategori. Ett eventuellt återinfört organisationstidskriftsstöd bör därför på nytt administreras av presstödsnämnden.

Vad gäller försöksverksamhet med inläsning på kassett (som taltidningar) av tidskrifter för synskadade (motionerna Kr247, 261, 293, 307) kan sägas att kulturrådet redan nu planerar en sådan verksamhet (under förutsättning av riksdagens godkännande av det förslag om en treårig försöksverksamhet som lagts i proposition 1986/87:100 avseende möjligheterna att med olika marknadsföringstekniska åtgärder förbättra kunskaperna om tidskrifterna, men även öka deras tillgänglighet i alla bemärkelser).

Beträffande kraven på en generell höjning av stödet till kulturtidskrifter, kan kulturrådet bara instämma. Kulturtidskrifternas situation är ekonomiskt fortsatt mycket utsatt och deras möjligheter till överlevnad utan statligt stöd begränsade. En utvidgning av de marknadsföringstekniska åtgärderna och de indirekta stödformer som provats i liten skala under senare år indikerar att ytterligare satsningar på sikt kan ge mycket goda resultat och leda till att en hel del tidskrifter kan stå på egna ben. Detta förutsätter dock intensifierade satsningar från kulturrådets sida under de närmaste åren.

Avslutningsvis kan framhållas att de marknadsföringstekniska åtgärder som planeras enligt ovan också, enligt kulturrådets beslut, kan inbegripa tidskrifter som av formella skäl inte får produktionsstöd. Organisationstidskrifter som inte får detta stöd kan således få visst stöd genom att bli delaktiga av generella marknadsföringstekniska åtgärder.

Översikt över motionernas behandling

Motion nr 1985/86:Kr	Motionsyrkandena behandlas på nedan angivna ställen i				
	utskottets yttrande s.	utskottets hemställan punkt	och moment	reservation nr	särskilt yttrande nr
209	8—9	5	3	3	
236 yrk. 6	11	6	2, 3	9, 10, 11	
yrk. 7	11	6	4		1
240	13	9	4, 7	12, 13, 14	
244	8—9	5	3	3	
247	9	5	4, 5	4, 5, 6, 7	
260	14	9	7	13, 14	
261	9	5	4	4	
265 yrk. 7	5	3	4	2	
yrk. 17	3	2	2	1	
yrk. 18	11	6	1, 3	8, 10, 11	
283	13—14	9	5		
284	14	9	6		
289	8—9	5	3	3	
290	8—9	5	5	5, 6, 7	
291	8—9	5	3	3	
292	8—9	5	5	5, 6, 7	
293	9	5	4	4, 5, 6, 7	
294	8—9	5	3	3	
298 yrk. 6	8—9	5	5	5, 6, 7	
307	9	5	4	4	

Sammanfattning 1

Film m. m.
Statens biografbyrå 2
Filmstöd 2
Stöd till fonogram och musikalier 3
Arkivet för ljud och bild:
Förvaltningskostnader 6
Insamlingsverksamhet m. m. 6

Dagspress och tidskrifter
Stöd till kulturtidskrifter 6

Litteratur
Litteraturstöd 10
Kreditgarantier till bokförlag 12
Stöd till bokhandel 12
Distributionsstöd till fackbokhandel m. m. 12
Lån för investeringar i bokhandel 12
Talboks- och punktskriftsbiblioteket:
Förvaltningskostnader 12
Produktionskostnader 12
Bidrag till Svenska språknämnden 16

Reservationer
1. Filmstöd (m) 17
2. Medelsanvisningen till Stöd till fonogram och musikalier (m) 17
3. Stöd till vissa organisationstidskrifter (vpk) 17
4. Utgivning av kulturtidskrifter som taltidningar (vpk) 18
5. Medelsanvisningen till Stöd till kulturtidskrifter (fp) 18
6. Medelsanvisningen till Stöd till kulturtidskrifter (c) 19
7. Medelsanvisningen till Stöd till kulturtidskrifter (vpk) 19
8. Beräknande av medel för Stiftelsen Litteraturfrämjandet för utgivning av En bok för alla samt läsfrämjande åtgärder för barn och ungdom (m) 20
9. Beräknande av medel för barn- och ungdomsorganisationernas läsfrämjande åtgärder (c) 20
10. Medelsanvisningen till Litteraturstöd (m) 21
11. Medelsanvisningen till Litteraturstöd (c) 21
12. Framställning av psalmboken i punktskrift (m, fp, c) 21
13. Medelsanvisningen till Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader (vpk) 22
14. Medelsanvisningen till Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader (m, fp, c) 22

Särskilt yttrande

Förmedling av kvalitetsvideo (c) 23

Bilagor

1. Konstitutionsutskottets yttrande 1986/87:11 y 24
2. Yttrande från statens kulturråd 29
3. Översikt över motionernas behandling 32